

Arriba 'El silenci abans de Bach' de Pere Portabella

El cineasta feia disset anys que no estrenava cap film · VilaWeb TV en mostra el trailer

El cineasta [Pere Portabella](#) estrena a Catalunya el seu últim film, 'El silenci abans de Bach' (vegeu-ne el ['trailer'](#)), una recerca entorn del compositor Johann Sebastian Bach i sobretot de la seva música, símbol de l'alta cultura i de la cultura popular. Feia disset anys que Portabella no n'estrenava cap. L'últim havia estat 'El pont de Varsòvia'. 'El silenci abans de Bach' ha passat pel Festival de Venècia i s'ha projectat dins la [retrospectiva](#) que el MOMA li ha dedicat aquesta tardor.

Pere Portabella, Carles Santos i Xavier Albertí signen el guió, i Tomàs Pladevall n'és el director de fotografia. Entre els actors: Àlex Brendemühl, Feodor Atkine, Christian Brembeck i Daniel Ligorio.

Us oferim el text que l'artista Marcelo Expósito ha escrit sobre el film:

'El silenci abans de Bach'. Un film de Pere Portabella (2007) Text de Marcelo Expósito

'Die Stille vor Bach' és una aproximació a la música i a les disciplines i oficis que l'envolten a través de l'obra de Johann Sebastian Bach. Una mirada a les profundes relacions dramàtiques entre imatge i música, de manera que aquesta darrera no es concep com un mer subratllat subsidiari de la imatge, sinó com un subjecte paritari de la narració.

Així, doncs, parteix d'una estructura musical prèvia. La banda sonora es nodreix d'obres de J. S. Bach, de dues sonates de Fèlix Mendelssohn i d'un estudi de György Ligeti, que creen una volta arquitectònica sota la qual transcorre la història del film. Una passejada pels segles XVIII, XIX i XXI de la mà de J. S. Bach.

Johann Sebastian Bach arriba a Leipzig amb la família per ocupar el lloc de Kantor a l'Escola de Sant Tomàs. Treballador aplicat i devot, la seva posició social i laboral és lluny de ser privilegiada; però la seva fama com a compositor i intèrpret creix exponencialment en el transcurs de la seva vida i va més enllà de la seva mort, i és en el present tant un referent de l'alta cultura com una icona popular.

Punt

No hi ha més argument en aquest film. Com en tots els de Portabella des de fa trenta anys, "Die Stille vor Bach" és cinema despulat d'anècdota. Ni s'hi desclera cap intimitat, ni hi esclata cap escàndol, ni s'hi explica pràcticament res que no se sàpiga; Bach, de fet, hi apareix, pròpiament parlant, en escasses escenes: és exactament l'oposat d'un biopic. És també l'oposat del format de telesèrie inflat a 35 mm (als films comercials actuals els personatges parlen pels descosits perquè la indústria de producció de films ja no creu en la imatge ni en el cinema).

Amb prou feines s'hi parla, però podríem dir que aquest film parla fonamentalment de dues coses: del treball i de la història.

És mitjançant el treball que aquest film opta per parlar de l'art. Bach no és un geni que crea 'ex nihilo' per pura i transparent inspiració divina. És un treballador infatigable que ven la seva dedicació i el producte de la seva intel·ligència creativa en canvi de (pocs) diners. Ha de lluitar per mantenir la feina i és un compositor conscient de les condicions materials que fan possible la seva música. Tot el film s'ha fet amb so directe, remarcant d'aquesta manera com la música procedeix sempre de la tècnica i de la fisicitat dels instruments, i també de l'esforç i del virtuosisme de l'execució. Bach ensenya al seu fill que la música que sona dins el seu cap se socialitza precisament mitjançant la seva tècnica d'interpretació. Els personatges del film, per norma general, i no tan sols Bach, treballen: hi ha camioners que interpreten música, carnisers que empaqueten vísceres amb partitures de Bach i afinadors de pianos que són cecs. Es podria dir que el film també treballa, perquè es nega a limitar-se a explotar les baixes passions o les expectatives o la necessitat d'evasió dels espectadors, als quals se sol·licita també que participin en el treball del film.

(Fotos: A dalt, fotograma de 'El silenci abans de Bach'. A baix, Pere Portabella.)

21 desembre 2007